

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง "ละครสร้างสรรค์ สู่การสร้างสรรค์วินัยเด็กปฐมวัย"
"Creative Drama for Creative Discipline"

โดย นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต (นอกเวลาราชการ) รุ่นที่ 12

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

และ

PECERA THAILAND

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเสาร์ที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมชั้น ๔ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการและเหตุผล

ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ใหญ่อาจคิดว่าเป็นการให้เด็กออกมาแสดงบทบาทตัวละครแล้วถ่ายทอดความเป็นตัวละครเหมือนกับละครในโทรทัศน์ ซึ่งสิ่งที่ผู้ใหญ่เข้าใจนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น การแสดงละครของเด็ก ไม่ใช่วิชาเพียงวิชาหนึ่ง หรือเป็นเพียงการแสดงในวันปิดภาคการศึกษา หากแต่เป็นกระบวนการและเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาเด็กให้รู้จักตนเอง ผู้อื่นและโลกรอบตัวด้วยการแก้ปัญหาจากการประสานสัมพันธ์ใช้ร่างกายของตนในการสื่อสาร ตีความ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจต่อตนเองและผู้อื่น อันมีผลต่อการช่วยให้เด็กเพิ่มความมั่นใจตนเอง ขณะเดียวกันก็รู้จักที่จะกำกับตนเองจากการใช้ร่างกายของตนรวมถึงการกำกับตนเองในการอยู่ร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านการใช้ภาษาท่าทางและการใช้คำพูด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการช่วยพัฒนาวินัยในตนเองให้กับเด็กผ่านการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการใช้ประสบการณ์เพื่อนในกลุ่ม จุดเน้นของละครสร้างสรรค์จึงเน้นที่กระบวนการมากกว่าผลของการแสดง

สำหรับเด็กปฐมวัยแล้วการเรียนรู้ที่จะกำกับตนเองหรือการมีวินัยในตนเองเป็นทักษะพื้นฐานทางอารมณ์และสังคมที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กวัยนี้ อันจะเป็นรากฐานของการมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เมื่อเติบโตขึ้น งานสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก Mr. Colin Schumacher อาจารย์สอนละครเพื่อการศึกษาจากมหาวิทยาลัย Charles Sturt ประเทศออสเตรเลีย รวมทั้งเป็น ผู้ก่อตั้งสถาบัน Making

Meaning Onscreen ในการจัดฝึกอบรมด้านการสอนละครในห้องเรียนและการแสดงบนเวที และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ตันติวงศ์ อาจารย์พิเศษของคณะครุศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมสุนทรียศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นวิทยากรในครั้งนี้

สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอนเห็นความสำคัญของการสอนวินัยให้กับเด็กปฐมวัยผ่านการใช้ละครสร้างสรรค์ เพื่อให้ครูเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับละครสำหรับเด็กและรู้วิธีการนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมในห้องเรียน จึงได้จัดการอบรมในหัวข้อ"ละครสร้างสรรค์ สู่การสร้างสรรค์วินัยเด็กปฐมวัย" ในวันเสาร์ที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ชั้น ๔ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับความรู้ และวิธีการใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาวินัยเชิงบวกสำหรับเด็กปฐมวัย

๒. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้สร้างเครือข่ายและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก

กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันเสาร์ที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖

ณ ห้องประชุมชั้น ๔ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

๘.๐๐ – ๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
๙.๐๐ – ๙.๐๕ น.	หัวหน้าโครงการ กล่าวรายงาน
๙.๐๕ – ๙.๑๐ น.	ประธานสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย กล่าวรายงาน
๙.๑๐ – ๙.๑๕ น.	คณบดีกล่าวเปิดงาน
๙.๑๕ – ๑๐.๓๐ น.	ความรู้เบื้องต้นของกิจกรรมละครเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย : ปรัชญาและการปฏิบัติที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๐.๔๕ – ๑๑.๓๐ น.	กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย : หลักการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมวินัย ความคิดสร้างสรรค์ และการบริหารพื้นที่ของตนอย่างสร้างสรรค์
๑๑.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.	สรุปช่วงเช้า และสนทนาซักถาม
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.	กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย : การปฏิบัติโดยใช้การเคลื่อนไหวและเกมการศึกษา
๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๔.๔๕ – ๑๕.๓๐ น.	กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย : การปฏิบัติโดยใช้การสอนแบบใช้บทบาทสมมติ และการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด
๑๕.๓๐ – ๑๖.๐๐ น.	สรุป และสนทนาซักถาม

ประเด็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เสวนาความรู้เบื้องต้นตามแนวปรัชญาและการปฏิบัติด้านละครเพื่อการศึกษาที่มีผลต่อหลักสูตรและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ดันตวิวงศ์ และ Mr. Colin Schumacher

ทักษะของ Educational Drama

หลักสูตร Educational Drama ประกอบด้วย :

การอบอุ่นร่างกาย--> เคลื่อนไหว --> เกม --> บทบาทสมมติ --> การ ด้นสด --> การเล่นละครใบ้ (mime) --> การเปล่งเสียง --> การจำลองสถานการณ์ --> การแสดง (playbuilding and acting)

“พลังของการแสดง ช่วยให้เด็กๆ มีความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กๆ รู้จักเชื่อมโยงอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง ผ่านเนื้อหาการเรียน การสอนอื่นๆในหลักสูตรทั้งหมด ซึ่งจะเห็นผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการตอบสนองต่อการเรียนรู้, การพัฒนาความคิด และผลสัมฤทธิ์การเรียนของเด็ก”

หลักสูตร Educational Drama ช่วยพัฒนาครูอย่างไร

1. เป็นผู้ให้การศึกษา
2. เป็นนักสื่อสาร
3. เป็นศิลปิน
4. เป็นผู้ให้ความบันเทิง

“จากการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับศิลปะสูง (high-art school) จะมีความคิดที่เปิดกว้างมากขึ้น , มีความยืดหยุ่น , มีความรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่าครูในโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับศิลปะต่ำ (low-art school)”

การอบรมเชิงปฏิบัติการของ Educational Drama ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของคุณ ดังนี้

1. การสอนในชั้นเรียน
2. การพัฒนาความเชี่ยวชาญ -- สามารถนำการแสดงไปใช้ในการสอนในหลักสูตรแบบบูรณาการอื่นๆ ได้
3. ครูในฐานะพลเมือง -- พัฒนาทักษะของตนเอง และเปิดรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. การสอนและการเรียนรู้อย่างเป็นอิสระ

การพัฒนาที่ได้รับจากการเรียนการสอน Educational Drama ดังนี้

- ความรู้ความเข้าใจ และวิธีแก้ปัญหา
- การประสานสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจ
- ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวร่างกาย
- ความเข้าใจตนเองและโลกรอบตัว
- การทำงานเป็นกลุ่ม และความไว้วางใจ
- ความมั่นใจในตนเอง
- ทักษะการนำเสนอ
- การเรียนรู้ผ่านร่างกาย
- การพัฒนาการคิดนอกกรอบ

หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการ Educational Drama :

Creative Classroom Control (การควบคุมชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์) : โดยการให้รายละเอียด และเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการจัดการและการสร้างวินัยในชั้นเรียน สำหรับทั้งงานศิลปะสร้างสรรค์ และการจัดการชั้นเรียนในแต่ละวัน

Warm-Ups (การเตรียมความพร้อม) : การออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อให้เกิดสมาธิ มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างร่างกายกับจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือกันในกลุ่ม

Games for Teaching/Learning (เกมเพื่อการเรียนรู้) : เกมที่น่าตื่นเต้นจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากบทเรียน

กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยเชิงบวกและการจัดการพื้นที่

กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาผ่านการเคลื่อนไหวและเกม

Dramatic Play (การเล่นบทบาทสมมติ) : การได้เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสำรวจ ทำงาน และเรียนรู้
ร่วมกัน

กิจกรรมละครเพื่อการศึกษาผ่านบทบาทสมมติและภาษาท่าทาง

Creative Movement 1 (การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ 1) : การสำรวจเป็นกุญแจสำคัญเริ่มต้นของการค้นหาพื้นที่ส่วนตัว และส่วนรวม เรียนรู้ ลำดับ ทิศทาง ความเร็วและความไว้วางใจ

“ผลจากการศึกษามีหลักฐานที่ชัดเจนว่า การเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีศิลปะสูงนั้นมีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จสูง เมื่อมีการสนับสนุนจากหลักสูตรที่สมบูรณ์ตามลำดับขั้น และมีความต่อเนื่อง และยังมีหลักฐานที่ชัดเจนอีกว่า เด็กที่เรียนในโรงเรียนที่เรียกว่ามีศิลปะต่ำมีความสามารถในการขยายขอบเขตการคิดน้อย ซึ่งปรากฏในหลักสูตรที่แคบ มีศิลปะน้อย และมีความจำกัด ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อพัฒนาการของความสามารถทางปัญญาและการลักษณะนิสัยส่วนบุคคล”

Creative Movement 2 (การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ 2) : การเคลื่อนไหวแบบ Laban เป็นการวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ การเคลื่อนไหวทั้งหมดของ Rudolph Von Laban รวมถึงสัญลักษณ์ของน้ำหนัก ทิศทาง และเวลา

Creative Movement 3 (การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ 3) : การขยายการศึกษาของ Laban สู่อำนาจนำไปใช้ในทางปฏิบัติ

Creative Movement 4 (การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ 4) : การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวโดยใช้แกนกลางของร่างกายเป็นหลัก(Axial), การเคลื่อนไหวที่เป็นจังหวะไม่อยู่นิ่ง(locomotive)และ การเคลื่อนไหวแบบ pose and freeze taxonomy

Mime 1 (ละครใบ้ 1) : เทคนิคของ Jaques Le Cocque and Ettiennne De Crois นักแสดงละครใบ้ชื่อดังชาวฝรั่งเศสได้ค้นพบเทคนิคของละครใบ้ 12 ขั้นตอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กในด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก

Mime 2 (ละครใบ้ 2) : การนำเทคนิคของ Jaques Le Cocque and Ettiennne De Crois ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม

The Library without books (ห้องสมุดที่ไม่ใช้หนังสือ) : การเข้าสู่ห้องสมุดแห่งจินตนาการ ผ่านการสร้างสรรค์และสำรวจเรื่องราวจากประสบการณ์และความสงสัยใคร่รู้ของเด็ก

Multiple Intelligences HG (ทฤษฎีพหุปัญญา) : ทฤษฎีความฉลาดทางการเคลื่อนไหว และความฉลาดด้านอื่นๆ อีก 8 ด้านของ Howard Gardner สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชั้นเรียน ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ความจำ และการทบทวนความจำของเด็ก

Voice Work (การฝึกออกเสียง) : หัวใจของการฝึกออกเสียง 10 ประการ เพื่อขยายการหายใจ และพัฒนาสุขภาพเสียงของครูให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมถึงเทคนิคการควบคุมเสียงให้ดียิ่งขึ้น สำหรับการสื่อสารและความสนใจในการฟัง

Teacher in Role (เทคนิคการสอนแบบ Teacher in Role) : ใช้แนวคิดที่เรียกว่า Mantle of Expert ที่เน้นเด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการสอนละคร ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการแสดงบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญ

Simulation Exercise (การจำลองสถานการณ์): เด็กและครูเรียนรู้โลกของตนผ่านการประสบการณ์จำลองและเลียนแบบที่ทุกคนต่างมีส่วนร่วม และเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และโลกที่ทุกคนอยู่ร่วมกัน

“การค้นพบของเราทำให้ได้ข้อสรุปว่า ศิลปะ ไม่ได้มีเพียงแค่หลักการ แต่ยังมีส่วนในการพัฒนาการคิดและการเรียนรู้อีกด้วย ในโรงเรียนที่มีศิลปะสูง มีการโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ศิลปะมีส่วนในการสนับสนุนการเรียนรู้ และยังมีความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับวิชาอื่นๆ ด้วย”

Role Play (บทบาทสมมติ) : การค้นพบกระบวนการของ “บทบาท” ตามเหตุการณ์และจินตนาการ การประยุกต์ใช้กับทั้งการแสดง และสถานการณ์ที่ประสบ

Characterisation (การแสดงบทบาทของตัวละคร) : การเรียนรู้กุญแจสำคัญของโครงสร้างและกระบวนการในการสร้างตัวละคร 3 ด้าน คือ การเขียน การแสดง และการวิเคราะห์

การสรุป และสนทนาซักถาม วิเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน

Emaki and Hengpi Asian scroll technique for film (เทคนิคสำหรับภาพยนตร์) : ความเข้าใจ
หนัง หรือภาพยนตร์สำหรับเด็ก เริ่มต้นจากการรู้จักหน้าจอ

Visual literacy : Screen Literacy (การจัดฉาก) : เรามองเห็นและมีส่วนร่วมกับฉากของโลกใน
ศตวรรษที่ 21 นี้อย่างไร ในประเทศออสเตรเลียได้กล่าวถึง “ภาพยนตร์เป็นดังข้อความ” รวมทั้งภาพนิ่งบน
หนังสือ หนังสือพิมพ์ โฆษณา และนิตยสารด้วย

Impulse, Sensing and Personalisation (แรงกระตุ้น ประสาทสัมผัส และบุคลิกภาพ) : การ
สำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของร่างกาย และการสร้างบุคลิกภาพ

Script writing (การเขียนบท) : การทำความเข้าใจ และการใช้เทคนิคการเขียนบทสำหรับหนังสือ
เด็ก การเขียนเล่น นวนิยาย บทกวี และงานประพันธ์

“จากการศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่เรียนการแสดง ดนตรี เต้นรำ ศิลปะแขนงต่างๆ พบว่าเด็กมี
การพัฒนาในเรื่องความมั่นใจในตนเอง การควบคุมตนเอง การรู้จักตนเอง การรู้จักแก้ปัญหาความขัดแย้ง
ความร่วมมือร่วมใจกัน การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความอดทนอดกลั้น(ทางสังคม) ”

Neutral Mask (การใช้หน้ากากสีหน้าปกติ) : การแสดงออกทางร่างกายผ่านการเคลื่อนไหว โดยปราศจากการแสดงออกทางสีหน้า

Mask Commedia and Basel White masks (การใช้หน้ากากสีหน้าหลากหลาย) : การเคลื่อนไหว และแสดงบทบาทของตัวละครผ่าน classic European masks

Comedy and Clowning in Movement (การแสดงตลกขบขันและการเคลื่อนไหว): เรื่องตลกเป็นสิ่งกระตุ้นให้อยากที่จะค้นหาคลิก และการเคลื่อนไหว

Making Meaning OnScreen (การสร้างเรื่องราวบนฉาก) : การเขียนและสร้างเรื่องราวบนฉากทุกขั้นตอนของการสร้างภาพยนตร์ เริ่มจากแนวคิด การพัฒนา การเตรียมการผลิต ขั้นตอนการผลิต และหลังการผลิต

Creating the Seamless Screen Story (การสร้างเรื่องราวที่ราบรื่น) : การศึกษาเทคนิคขั้นสูงที่ผู้กำกับใช้ให้เข้าถึงสายตาของผู้ชม

“สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่า โรงเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อมเชิงบวกเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาบทสรุปแสดงให้เห็นว่า ศิลปะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ครูและเด็กประสบความสำเร็จ ผ่านนวัตกรรมการเรียนการสอนของครู ความเป็นมืออาชีพ สร้างวัฒนธรรมความร่วมมือของชุมชน ความสนใจและการจดจำของเด็กที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและแสดงเอกลักษณ์ของโรงเรียน”

Documentary Making (การสร้างสารคดี) : ด้วยเทคโนโลยีของภาพที่มีความหลากหลาย ทั้งบนมือถือ วิดีโอ เด็กและผู้ใหญ่สามารถสื่อสารเรื่องราวผ่านภาพยนตร์และสารคดี เพื่อเรียนรู้ทักษะสำคัญซึ่งจะทำให้เด็กเป็นผู้สร้างสรรค์ ไม่ใช่เพียงแค่ผู้บริโภคภาพยนตร์ และทีวี

Create and Animate (การสร้างสรรค์และทำให้มีชีวิต) : เสน่ห์ของการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ และการที่เด็กๆ ได้ร่วมกันค้นหาตัวละคร บทบรรยาย และสถานที่ เป็นทักษะสำคัญในการรู้หนังสือของระดับอนุบาล-ป.5 (Key skill in K-6 literacy)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เป็นแนวทางการประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับละครสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างวินัยให้กับเด็กปฐมวัย

๘.๒ เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ในกลุ่มผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

“ละคร ไม่ใช่วิชาเพียงวิชาหนึ่ง หากแต่ยังเป็นวิธีการ.... เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
นอกจากนี้ยังเป็นกุญแจสำคัญในการที่เด็กๆ จะเข้าใจตนเองและผู้อื่นด้วย